

OPONENTSKÝ POSUDEK NA MAGISTERSKOU DIPLOMOVOU PRÁCI

Název práce: **Velké šelmy v CHKO Beskydy z pohledu místních obyvatel a návštěvníků**
Autorka: **Leona Machalová**
Studijní obor: Ochrana a tvorba životního prostředí
Oponentka: RNDr. Markéta Václavíková
Center for Applied GIScience, University of North Carolina at Charlotte, USA

Předložená diplomová práce se věnuje aktuální problematice chráněných konfliktních druhů v oblasti silně zastavěné a člověkem pozměněné střední Evropy. Autorka provedla rozsáhlý dotazníkový průzkum, který měl zjistit aktuální názory místních obyvatel a návštěvníků Chráněné krajinné oblasti Beskydy na přítomnost velkých šelem v dané oblasti a na další aspekty spojené s jejich výskytem. Pochopení názorů stakeholderů je výzvou ale zároveň nezbytným předpokladem pro efektivní ochranu jakýchkoliv konfliktních chráněných druhů. Proto považuji tuto diplomovou práci za přínosný příspěvek k managementu populací velkých šelem v ČR, jehož výsledky mohou být okamžitě využity pro přípravu informační kampaně na jejich ochranu a především jako podklad pro již dlouho požadovanou novelizaci zákona č. 115/2000 Sb.

Diplomová práce je přehledně dělena do jednotlivých kapitol, včetně použité literatury a rozsáhlých příloh na konci práce. Vytýčený cíl práce je jasně formulován a použité metody dobře popsány a zvládnuté. Metodika dotazníkového průzkumu byla kvalitně zpracována a zejména oceňuji nejen kvalitativní, ale i kvantitativní vyhodnocení dat pomocí běžných statistických analýz. Dosažené výsledky jsou dokumentovány přehlednými tabulkami a grafy. V seznamu literatury se autorka diplomové práce odkazuje na více než 130 publikací (včetně řady zahraničních) uváděných v Úvodu a zejména v Diskusi, kde jsou citované práce použity k porovnání a hodnocení dosažených výsledků. V závěru práce autorka předkládá konkrétní doporučení pro práci s veřejností.

Připomínky:

- 1) Oceňuji, že autorka přehledně rozdělila jednotlivé výsledky do individuálních kapitol a poté všechny systematicky rozebrala v Diskusi. Tři kapitoly uvedené v sekci Výsledky se ovšem v Diskusi neobjevily a je škoda, že autorka daná zjištění neinterpretovala: a) Povědomí o výskytu velkých šelem v Beskydech, b) Způsobuje rys, vlk a medvěd mnoho škod na lesní zvěři?, c) Je rys, vlk a medvěd důležitý pro regulaci počtu zvířat v lese?
- 2) Autorka se neubránila častému opakování, zejména v úvodních kapitolách. V práci se rovněž objevují dlouhá souvětí, díky kterým se orientace v textu stává obtížnou. Zkrácením vět a zhuštěním informací by autorka docílila lepší čtivosti své práce a především jejího celkového zkrácení.
- 3) V textu se objevují občasně překlapy a stylisticky nezvykle formulované věty a výrazy, např.:
 - str. 8, poslední věta kapitoly 4.1.: *"Je proto pochopitelné, že návrat velkých šelem do jimi obydlených oblastí přijímali s obavami či nelibostí, a to i jiné skupiny než jsou chovatelé hospodářských zvířat či myslivci."*
 - poslední věta na str. 11: *"...[medvěd] působil rozruch..."*
 - název Obr. 8.4.: *"Procentuální podíly jednotlivých odpovědí na otázku, zda je dle názoru respondenta rys, vlk a medvěd v naší přírodě užitečný, zbytečný, škodlivý nebo neví, protože nemá dostatek informací."*
 - str. 5; 2. odstavec, 14. řádek: chybí předložka "v" ve větě *"Podle novějších dostupných údajů z celoplošného mapování se Beskydech vyskytuje..."*

- str. 21, poslední věta 2. odstavce: přebývá sloveso "být" ve větě "...přímé zkušenosti, které bývají být spíše negativní...."
 - str. 30, 3. věta 2. odstavce: výraz "návštěvníci" by mělo být nahrazeno výrazem "místní obyvatelé". "Úroveň dosaženého vzdělání byla celkově vyšší ve skupině návštěvníků, kde 40% dotázaných uvedlo vysokoškolské vzdělání a téměř stejný počet středoškolské s maturitou, kdežto návštěvníci uváděli nejčastěji střední bez maturity."
- 4) V anglickém abstraktu se objevují četné gramatické chyby a stylisticky nesprávné formulace. Některé věty vykazují „českou“ větnou stavbu a jejich význam je tak v anglickém jazyce posunut.
 - 5) Některé formulace si protiřečí, např. úvodní věta kapitoly 4.1.2. uvádí, že medvěd je veřejností nejvíce tolerovanou velkou šelmou. V kapitole 4.1.3. ovšem autorka píše, že nejméně problémovým z velkých predátorů je rys, který je v povědomí lidí zapsán lépe než vlk a medvěd. Rovněž není zcela jasné, zda-li autorka mluví o názorech veřejnosti v ČR či v zahraničí (v případech citování zahraniční literatury, např. 3. věta kapitoly 4.1.3. na str. 12).
 - 6) V kapitole 9.1. autorka porovnává výsledky své práce s podobnými průzkumy v zahraničí. Toto srovnání je velmi zajímavé, v některých případech ovšem není jasné o kterých zahraničních státech autorka mluví.
 - 7) V kapitole 9.1. používá autorka nekonzistentní citování použité literatury - Wechselberger vs. Wechselberger vs. Wechselbergerová (v seznamu literatury na konci práce uvedeno jako Wechselberger).
 - 8) Výrazy "...celkem hodně respondentů..." (str. 93, 3. odstavec) či "...o něco více návštěvníků..." (str. 35, 1. odstavec kapitoly 8.5.) jsou vágní. Doporučuji důsledně používat procentuální vyjádření podílu či absolutní čísla.

Otázky:

- 1) Dle výsledků uvedených v tabulce přílohy CC mají proměnné "myslivec mezi známými" a "zájem o myslivost" stejný (signifikantně pozitivní) vliv na ochotu k dobrovolné spolupráci na ochraně velkých šelem jako proměnná "negativní vztah k myslivcům". Osobně bych měla tendenci se domnívat, že tyto faktory budou mít opačný efekt. Jak si autorka vysvětluje protichůdnost těchto zjištění?
- 2) Co autorka myslí „symbolem městské nadřazenosti“ ve vztahu k vnímání velkých šelem obyvateli venkova? (str. 21, poslední věta 2. odstavce)
- 3) Zjišťování vlivu sociodemografických faktorů na postoje respondentů vůči velkým šelmám je zajímavé a přínosné především pro potřeby cílené osvětové kampaně a práce se specifickými skupinami veřejnosti. Nerozumím však tomu, jaký význam má statistické hodnocení vztahů jednoho názoru respondenta na názor jiný – např. vliv postoje k výskytu velkých šelem na toleranci pytláctví. Je předpokládání, že tyto faktory budou spolu korelovat (pozitivní postoj k šelmám – negativní postoj k pytláctví), ale nelze předpokládat, že mezi těmito názory existuje kauzalita (tzn. specifický názor na šelmy není příčinou specifického názoru na pytláctví). Má autorka jasné vysvětlení proč tento vztah statisticky testuje?

Přes výše uvedené nedostatky se jedná o velice kvalitní diplomovou práci s neoddiskutovatelným praktickým přínosem pro ochranu velkých šelem v ČR. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Charlotte dne 30. května 2011

RNDr. Markéta Václavíková